
АДАПТИВНЕ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ОСВІТИ ЗВО В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ: ВІД КОНЦЕПЦІЇ ДО МОДЕЛІ РЕАЛІЗАЦІЇ

Віталій ЧИПОРНЮК, здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки освітньо-наукова програма «Загальна педагогіка та історія педагогіки», асистент кафедри професійно-педагогічної, спеціальної освіти, андрагогіки та управління Житомирський державний університет імені Івана Франка, м. Житомир, Україна.

ADAPTIVE MANAGEMENT OF HIGHER EDUCATION QUALITY IN THE CONTEXT OF DIGITALIZATION: FROM CONCEPT TO IMPLEMENTATION MODEL

Vitalii CHYPORNIUK, PhD Student (The Third Level of Higher Education), Program Subject Area 011 Educational and Pedagogical Sciences, Educational and Scientific Program: General Pedagogy and History of Pedagogy, Assistant Lecturer at the Department of Vocational and Pedagogical, Special Education, Andragogy, and Management, Zhytomyr Ivan Franko State University, Zhytomyr, Ukraine.

email: chipornyuk.vitalii.97@gmail.com, <https://orcid.org/0009-0003-1304-7895>

Адаптивне управління якістю освіти закладів вищої освіти в умовах цифровізації зумовлене інтенсивною трансформацією освітнього середовища, посиленням вимог до прозорості результатів навчання, зростанням ролі освітньої аналітики та очікувань стейкхолдерів щодо гнучкості й персоналізації освітніх траєкторій, що актуалізує необхідність переходу від традиційних лінійних моделей забезпечення якості до адаптивних, цифрово підтриманих систем, здатних оперативно реагувати на зміни зовнішнього й внутрішнього контексту функціонування університету.

Проблематика управління якістю вищої освіти та її модернізації в умовах цифровізації відображена в працях українських і зарубіжних дослідників, які акцентують увагу на необхідності поєднання внутрішніх і зовнішніх механізмів гарантування якості та інтеграції цифрових технологій у систему управління. Окремі аспекти управління якістю освіти у вітчизняних ЗВО та адаптивних процесів досліджують І. Вербовський та В. Чипорнюк, приділяючи увагу взаємодії управлінських, педагогічних і цифрових компонентів [1]. Зарубіжні автори обґрунтовують вплив цифрової трансформації на зміну філософії та практик менеджменту якості, переходу до даноорієнтованих, ризик-орієнтованих та інтегрованих моделей управління [2]. У сучасних дослідженнях простежується тенденція до формування адаптивних моделей управління системою вищої освіти в контексті цифрової трансформації економіки, де ключовим стає здатність управлінських систем гнучко реагувати на нестабільність і невизначеність середовища.

Адаптивне управління якістю освіти ЗВО в умовах цифровізації доцільно розглядати як цілісну концепцію, що поєднує стратегічне бачення розвитку університету, процесно структуровану систему внутрішнього забезпечення якості та цифрово-аналітичну підтримку управлінських рішень, спрямовану на безперервне вдосконалення освітніх програм і сервісів [3]. Концептуальна основа такого підходу спирається на принципи студентоцентрованості, доказовості управління, інтеграції внутрішніх і зовнішніх механізмів гарантування якості, а також відкритості даних, що забезпечує можливість багатовимірного аналізу результатів діяльності ЗВО та прийняття своєчасних коригувальних рішень. У межах концепції виокремлюється розуміння якості як динамічної характеристики освітньої системи, що відображає здатність університету забезпечувати відповідність освітніх результатів очікуванням студентів, роботодавців, регуляторних органів і міжнародних стандартів у ситуації швидкої цифрової трансформації.

Перехід від концепції до моделі реалізації адаптивного управління якістю передбачає формування інтегрованої системи, структурованої за взаємопов'язаними блоками: стратегічним, процесним, цифрово-аналітичним, комунікаційним та кадрово-розвивальним. Стратегічний блок орієнтується на узгодження політики якості із стратегією цифрової трансформації університету, визначення цілей і індикаторів адаптивності системи управління, включно з показниками цифрової зрілості процесів забезпечення якості, рівнем залучення стейкхолдерів і динамікою освітніх результатів. Процесний блок охоплює моделювання ключових процесів внутрішньої системи забезпечення якості (планування, розроблення, реалізація та перегляд освітніх програм, внутрішнє оцінювання, зворотний зв'язок від здобувачів та роботодавців), які проектуються як адаптивні контури, здатні змінювати параметри функціонування на основі даних моніторингу. Цифрово-аналітичний блок ґрунтується на використанні інструментів освітньої аналітики, електронних платформ моніторингу, систем управління навчанням та сховищ освітніх даних, що забезпечують автоматизований збір, верифікацію, візуалізацію та інтерпретацію інформації для підтримки управлінських рішень щодо якості. Комунікаційний блок відповідає за забезпечення прозорості процедур гарантування якості, організацію цифрових каналів взаємодії зі стейкхолдерами, публікацію релевантної інформації про освітні програми, результати внутрішніх і зовнішніх оцінювань та інструменти участі студентів і роботодавців у спільному проектуванні освітнього середовища. Кадрово-розвивальний блок передбачає цілеспрямовану підтримку професійного розвитку управлінських команд і науково-педагогічних працівників у сфері цифрових компетентностей, культури використання даних, володіння інструментами освітньої аналітики та методиками змішаного й дистанційного навчання, що підсилює адаптивність системи. Узгоджене функціонування зазначених блоків забезпечує можливість ітеративного налаштування внутрішньої системи забезпечення якості, її чутливості до змін регуляторних вимог, технологічних трендів і очікувань стейкхолдерів, створюючи підґрунтя для стійкого розвитку університету в умовах цифровізації [3, 4, 5].

Отже, адаптивне управління якістю освіти ЗВО в умовах цифровізації постає не як сукупність окремих цифрових інструментів, а як цілісна концепція й інтегрована модель, у якій стратегічні орієнтири, процесна організація діяльності та цифрово-аналітична підтримка рішень взаємодоповнюють одне одного і забезпечують безперервне вдосконалення внутрішньої системи забезпечення якості. Реалізація такої моделі потребує інституційної готовності до змін, розвитку цифрових компетентностей управлінських команд і викладачів, формування культури використання даних та системного залучення стейкхолдерів, що уможлиблює підвищення прозорості, гнучкості й результативності управління якістю вищої освіти в цифрову епоху.

Список використаних джерел

1. Вербовський І. А., Чипорнюк В. В. Теоретичні аспекти управління якістю освіти у закладах вищої освіти. *Адаптивне управління: теорія і практика. Серія Педагогіка*. 2024. Вип. 19 (37). С. 1-16. DOI: [https://doi.org/10.33296/2707-0255-19\(37\)-02](https://doi.org/10.33296/2707-0255-19(37)-02)

2. Chovriy S., Marieiev D., Tsymbal-Slatvinska S., Vytrykhovska O., Tsybulko A. Impact of digital technologies on the quality of higher education. *Revista Eduweb*. 2024. Volume 18, Issue 4. P. 265-285. DOI: <https://doi.org/10.46502/issn.1856-7576/2024.18.04.18>
3. Chyporniuk V. Model of Quality Management System Implementation in Higher Education Institutions Under Digitalization: Conceptual Framework and Practical Application. *Zhytomyr Ivan Franko state university journal. Pedagogical sciences*. 2025. № 2 (121). P. 120-135. DOI: [https://doi.org/10.35433/pedagogy.2\(121\).2025.9](https://doi.org/10.35433/pedagogy.2(121).2025.9)
4. Kuzmak O. Implementation of quality management system in higher education in Ukraine. *E-Forum Working Papers, Economic Forum*. Volume 12, Issue 1. P. 66-71. DOI: <https://doi.org/10.36910/6775-2308-8559-2022-1-8>
5. Mayakova A. Digital transformation of modern quality management. *Economic Annals-XXI*. 2019. Volume 180, Issue 11-12. P. 138-145. DOI: <https://doi.org/10.21003/ea.V180-15>

References

1. Verbovskiy I. A., Chyporniuk V. V. Teoretychni aspekty upravlinnia yakistiu osvity u zakladakh vyshchoi osvity. *Adaptyvne upravlinnia: teoriia i praktyka. Serii Pedagogika*. 2024. Vyp. 19 (37). S. 1-16. DOI: [https://doi.org/10.33296/2707-0255-19\(37\)-02](https://doi.org/10.33296/2707-0255-19(37)-02)
2. Chovriy S., Marieiev D., Tsymbal-Slatvinska S., Vytrykhovska O., Tsybulko A. Impact of digital technologies on the quality of higher education. *Revista Eduweb*. 2024. Volume 18, Issue 4. P. 265-285. DOI: <https://doi.org/10.46502/issn.1856-7576/2024.18.04.18>
3. Chyporniuk V. Model of Quality Management System Implementation in Higher Education Institutions Under Digitalization: Conceptual Framework and Practical Application. *Zhytomyr Ivan Franko state university journal. Pedagogical sciences*. 2025. № 2 (121). P. 120-135. DOI: [https://doi.org/10.35433/pedagogy.2\(121\).2025.9](https://doi.org/10.35433/pedagogy.2(121).2025.9)
4. Kuzmak O. Implementation of quality management system in higher education in Ukraine. *E-Forum Working Papers, Economic Forum*. Volume 12, Issue 1. P. 66-71. DOI: <https://doi.org/10.36910/6775-2308-8559-2022-1-8>
5. Mayakova A. Digital transformation of modern quality management. *Economic Annals-XXI*. 2019. Volume 180, Issue 11-12. P. 138-145. DOI: <https://doi.org/10.21003/ea.V180-15>